

Oponentský posudek

rigorózní práce

Mgr. Daniely Coganové

Dějiny městečka Pecka 1848 – 1990

(Katedra PVH a archivního studia FF UK v Praze 2015, 321 s.)

Regionální historie se v poslední době (opět, vlastně počtvrté do 2. pol. 19. století) stala předmětem zvýšeného zájmu historiků i veřejnosti. Vzniká celá řada formálně rozdílných prací, jež se zabývají dějinami měst či regionů. Dějinám regionů jsou zpravidla jsou zpravidla věnovány badatelsky založené kolektivní syntézy (viz např. Dějiny východních Čech F. Musila a kol. z r. 2009 či Felcmanova a Gladkiewiczova (a jejich kolektivu) monografie Kladsko. Dějiny regionu (2012). Na druhém místě mohou být badatelsky založené monografie měst a obcí. Z nich uvedme Franckovy Dějiny Jičína (2010) samozřejmě Dějiny českého venkova v příběhu Ouběnic Josefa a Lydie Petráňových (2011). Třetím typem jsou populární, „pamětnicky“ iniciované a založené dějiny obcí, vydávané zpravidla obecními a městskými úřady, třeba „jen“ z důvodů propagačních. Podskupinou tohoto typu jsou fotografické publikace, zaměřené na historii jednotlivých měst, jak ji představuje např. edice nakladatelství Lidové noviny Zmizelé Čechy, edice nakladatelství Paseka Zmizelá Praha, anebo edice Album starých pohlednic libereckého nakladatelství 555 či knihy jednoho z jeho pokračovatelů Nakladatelství RK. Tyto knihy nemají primárně badatelsky noetické zaměření, což neznamena, že jej neobsahují. Přinejmenším jejich heuristický význam je nezanedbatelný, neboť přinášejí především ikonický informační materiál pramenné hodnoty mnohdy dosud neznámý a badatelsky nevyužitý. Uvést je ale třeba i vysokoškolské kvalifikační práce, bakalářskými počínaje a disertačními konče. Jejich význam je v tom, že propagují regionálně historickou tvorbu tím, že ji uvádějí do odborné historické přípravy, i v tom, že regionální témata mají značný metodicko-metodologický školící potenciál. Vyvinutá metodika a metodologie regionální historie v českém dějepisectví k tomu poskytuje dostatek podnětů. "

Dějiny městečka Pecka 1848 – 1990 Mgr. Daniely Coganové patří na této škále samozřejmě do druhé skupiny, ale najdeme v ní i prvky samotnou tuto skupinu přesahující: Jistěže se to týká dokumentárních fotografií, ale i zřetele k dějinám celého podkrkonošského regionu. Autorka sleduje dějiny malého podkrkonošského městečka od roku 1848 fakticky do současnosti. Volba tohoto časového vymezení je motivována snahou předložit obraz obce v rozhodujících fázích jejích proměn v modernizačních procesech a sociálních a politických proměnách moderní doby (viz s. 9). Je založena na rozsáhlém pramenném archivním výzkumu, kriticky vychází i z dosavadní literatury k dějinám Pecky i Podkrkonoší a usiluje včlenit místní události do širšího dějinně vývojového kontextu. Tyto „místní události“ (J. Petráň tu s lehkou ironií mluví o „nedějínách“) jsou ovšem konkretizací oněch širších, „velkých“ dějin; jejich realizace je na lokální úrovni bytostně závislá na osobnostech, které

zastávají ten či onen úřad nebo funkci a podřazují se vyšším právním normám, či – nezastávají-li nějakou pozici ve veřejné správě – zaujímají k nim alespoň jakýsi, různě motivovaný, postoj. V obou případech platí, že jiné osobnosti by mohly v té či oné míře reagovat jinak a konkrétní dění v obci či regionu by mohlo mít poněkud jiný průběh. Odhaluje se tak složitost a leckdy i rozpornost samotného dějinného vývoje. Zároveň se ale uchovává paměť na osobnosti, jejichž význam třeba horizont obce či regionu nepřekračují, ale bez nichž zdejší dění nelze plně pochopit. Kromě toho se v mnoha případech díky tomu uchovává i rodinná paměť a výklad dějin obce či regionu tak nabývá značného emocionálního náboje. Pecka, jakožto obec malá (v r. 1880 měla 1403 obyvatel a 198 domů, v r. 1991 v ní žilo ve 309 domech 849 osob, viz s. 270 práce), umožňuje tuto konkretizační rovinu velkých dějin sledovat doslova „dům od domu“ a „osobu po osobě“. D. Coganová tak také na základě bohatého informačního thesauru činí. Podává tak informačně velmi bohatý i plastický obraz dějin městečka, v němž lze sledovat rodinné historie, stejně jako ohlasy dějin národních i evropských v lokálním rozměru.

Monografie má promyšlenou strukturu; v jednotlivých kapitolách popisujících dění v městečku v jednotlivých etapách moderních dějin, je – pokud je to možné – udržována proporcionální pozornost jednotlivým oblastem života (např. samospráva, spolková činnost, školství, farní správa), což umožňuje rychlou a přehlednou orientaci v textu a vyhledávání informací.

Práce je opatřena dostatečným, jednotným a zcela srozumitelným poznámkovým aparátem, vyčerpávajícím seznamem pramenů a literatury, i rejstříkem osob. Vyhovuje i po stránce jazykové a stylistické, neboť je psána kultivovaným jazykem. Patří se také uvést, že předložená rigorózní práce je mírně upravenou verzí své knižně publikované verze, vydané městysem pecka v r. 2013 (414 s.). Tyto formální úpravy je provedeny proto, aby práce i po ryze formální stránce odpovídala požadavkům kladeným Univerzitou Karlovou a její Filosofickou fakultou na rigorózní práce.

Knihu Dějiny městečka Pecka 1848 – 1990 Mgr. D. Coganové lze ze všech uvedených důvodů bez rozpaků doporučit k obhajobě a k získání titulu PhDr.

---

prof. PhDr. Zdeněk Beneš, CSc.